

23-03-006

**Vitenskapen -
hva den er og hva
den ikke er**

**Samene -
samvittighets-
spørsmål for Norden**

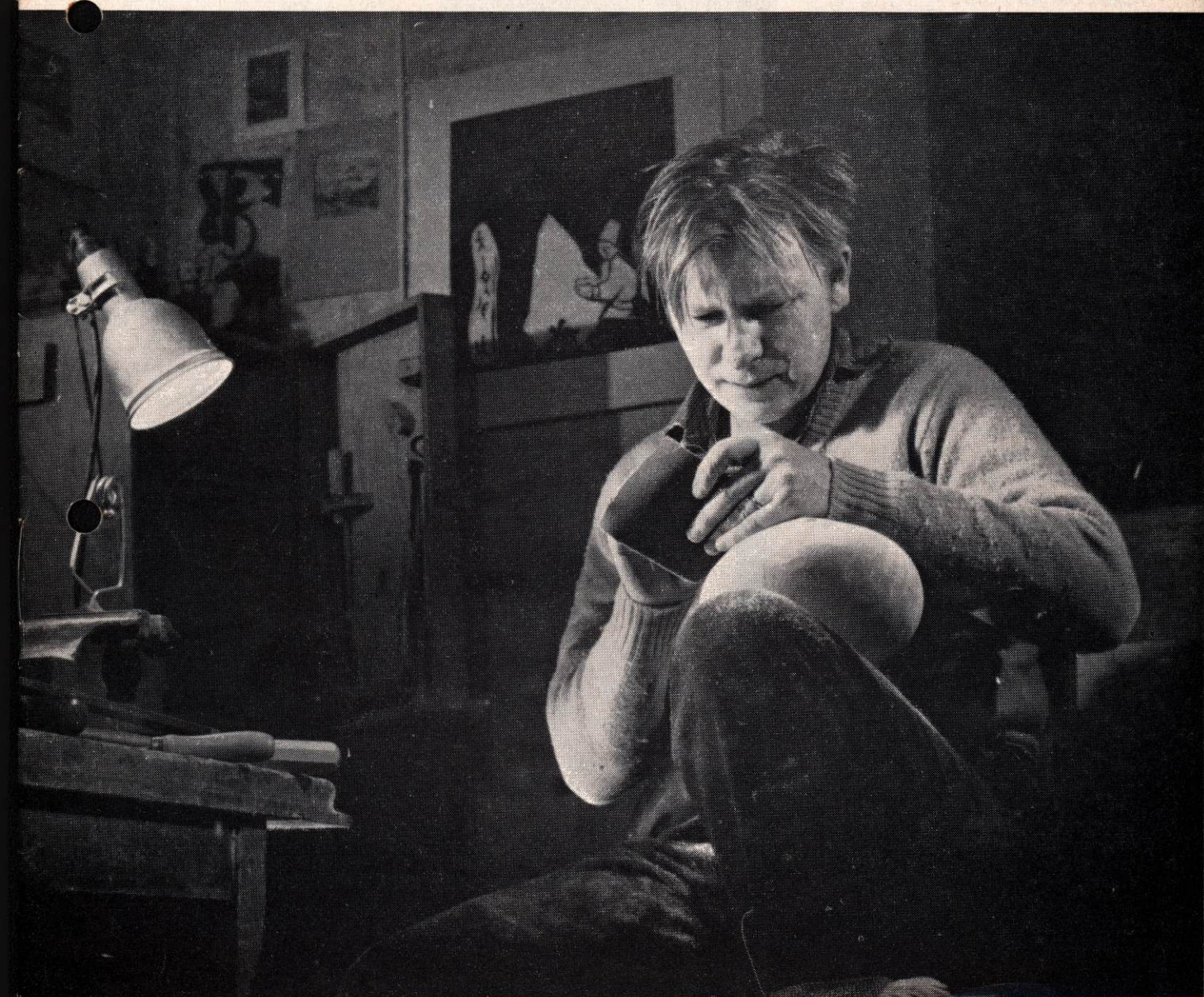
**Voldsmakt
eller åndsmakt**

**De kasteløse -
Indias skjulte kapital**

ny verden

NR. **6** JUNI 1968

Tidsskrift for Moralsk Opprustning

En varm sommer?

Blir det en varm sommer? Ola Nordmann legger siste hånd på ferieforbereidelsene og håper det beste.

Ute i verden er det mange som foretrekker kjøligere vær. I de amerikanske storbyene har de lange varme dagene ofte utladet seg i eksplosivt opprør. I Paris og Rom frykter man sommerens virkning på gemytter som allerede er glohete. Under ekvatorsolens stråler fortsetter den ubarmhjertige krigen mellom Nigeria og Biafra. Utenfor Paris sitter en amerikansk og en nord-vietnamesisk forhandler ved det grønne bord. Det kan bli en het sommer for dem også. Om ikke så het som på slagmarkene i Vietnam.

Vi kan allerede se en mørk sky legge seg om mange leseres panne. Er det meningen vi skal ta med oss alle disse problemene på sommerferie også? Skal vi ikke engang få unne oss et par ukers frihet fra det press som verdensbegivenhetene holder oss under?

Ny Verden unner sine lesere en god sommer. Det er en vidunderlig følelse når verdens viktigste spørsmål er om en kan få vrikket en kampestein på plass under hyttetrappen! Samtidig er avstand ofte den beste hjelp til å kunne se begivenheter og gaver i et nytt lys.

I Frankrike og andre europeiske land har begivenhetene i de siste ukene løpt fra oss. Mens studentene klager over stivnete samfunnsforhold, planlegger regjeringer febrilsk reformer som kunne vært gjennomført for lenge siden.

I en leder i Aftenposten etter mordet på Robert Kennedy heter det: «Vi opprøres og vi føler med dem som står igjen — så langt skrøpelige mennesker kan ha medfølelse — men vi har dertil en forpliktelse til å se fremover. Til å spørre om det samfunn, den verden, vi vil overlate våre etterkommere, avler vold, om vi har stelt oss slik at verdier vi ønsker å stå for er blitt avbleket i likegyldighet og manglende evne til fornyelse, om vi har maktet vår oppgave.»

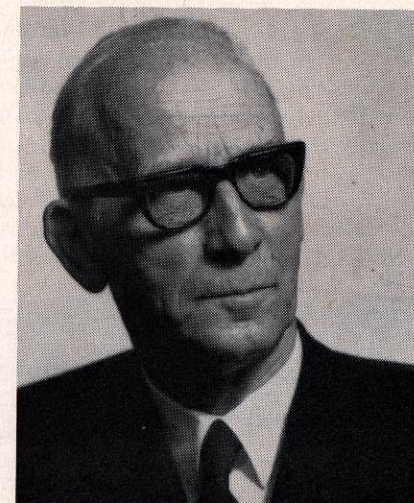
Hvis vi kan bruke den ro som ferie gir til å tenke fremover, til en nyvurdering av oss selv og hva vi lever for, kan det bli en god sommer, enten den er varm eller kald.

Det legges idag en vekt på utdanning og kunnskap, viten og vitenskap som aldri før i historien. Vi hører det stadig blir sagt: Vi lever i forskningsalderen, i utdannelsessamfunnet — eksperksamfunnet. Den menneskelige viten øker i stadig raskere tempo.

Gjennom TV, radio, bøker, tidsskrifter og aviser bringes den nye viten helt inn på livet på oss. Ved hvert eneste nytt problem velter spesialister og eksperter et bokskap i hodet på oss i form av statistikker og analyser. Resultatet blir en skrekkblandet respekt for vitenskapen: når vi i en diskusjon får høre at «vitenskapen sier», da vet de fleste at nå kan en bare gi seg.

Samtidig er det noe i oss som protesterer. Vi kan mange ganger føle oss liksom avsatt — vi har da alle sammen en del sunt folkevett, og vi må da nødvendigvis leve og handle og ta praktiske avgjørelser på egen hånd. Det ekspertvelde som brer seg er en fare for det frie, selvstendige, ansvarlige individ, en fare for personligheten og dermed for demokratiet. Det demrer for oss: Sakkyndigheten, ekspert-

Den store forsker er ikke et ambulerende bokskap, mannen som går og vet. Han er mannen som spør, mannen som lever i det vi ikke vet! Vitenskapen foruroliger, den ser problemer der hvor folk flest går tankeløse forbi. Hvorfor faller et eple? Der er falt milliarder av epler i denne verden, og millioner av mennesker har sett dem falle — uten å undre seg! Men så kommer geniet og undrer seg og spør:

VITENSKAPEN - hva den er og hva den ikke er

*Utdrag av et foredrag ved
prof. dr. philos. Eiliv Skard*

Hvorfor faller et eple — Why does an apple fall? Den store forsker spør som et barn fordi han undres som et barn — deri ligger hans genialitet.

Hvis nå noen vil si: Skulle vi ikke snakke om vitenskapens storhet? Da må jeg svare: Det er nettopp vitenskapens storhet vi nå snakker om! Vitenskapens storhet ligger i dens evige uro. Vitenskapens byggverk er stundom blitt sammenlignet med en katedral — vel, men da skal vi huske på at middelalderens katedraler aldri ble ferdige; og slik er det med vitenskapen også. Berggrav talte om den grenseoverskridende tendens i religionen; den er også kjernen i vitenskapen. Her har vi vitenskapens storhet og herlighet — og dens begrensning! For det er klart, når vitenskapen må ha lov til stadig å komme til nye resultater som velter de gamle — da kan den aldri bli noen pålitelig forbundsfelle, den kan ikke påta seg å gi solid

støtte til noen slags tro eller vantro. Den må være fri, den må få lov til å være en evig kjetter, protestant, opprører! Dens resultater er foreløpige. Neppe noen vitenskapelig teori, bortsett fra visse matematiske grunnsetninger, har stått uforandret gjennom alle tider med krav på en evig gyldighet. Da jeg en gang hadde sagt noe slikt i en forelesning, kom en litt forvirret student til meg og spurte: «Ja, men hva er da sikkert? Er det noe som man trygt kan holde seg til?» Jeg måtte svare ganske personlig: Jeg tror der finnes dype og evige verdier og sannheter som man virkelig kan bygge på. Men vi får dem ikke gjennom bøker og forskning og vitenskap — de kommer på annen måte, her er begreper som tro og vilje og samvittighet de avgjørende faktorer. Og — la meg tilføye: disse fundamentale verdier og sannheter er like tilgjengelige for alle, og like vanskelig tilgjengelig for alle — lærde og ulærde. Det ville i grunnen være ille ellers!

☆

Idéen om et idealsamfunn ledet av eksperter har holdt seg levende gjennom de siste 2-3 tusen år. Forsåvidt som idéen har vært omsatt i praksis, har vi vel grunn til å si at sporene skremmer! Erfaring viser at enhver gruppe som får den uinnskrenkede makt, snart søker å identifisere sine egne interesser med statens — og dermed skape en eller annen form for diktatur. Makten forderver. Så komplisert som det moderne samfunn er blitt, så stor en rolle som det rent tekniske maskineri spiller, er det nærliggende å la eksperter få en stadig større myndighet. Men hva enden på denne utviklingen lett kan bli, det ser vi av de skremselsutopier som er tegnet av Karin Boje og Huxley og Orwell: Bildet av et avpersonalisert massesamfunn, regjert av sjelløse eksperter. Og det kan ikke være tvil om at det er fra den kant at den største fare truer demokratiet i dag — det er her de totalitære tendenser vokser umerkelig frem!

Vitenskapens ideale sannhetsstreben skal vi ha all mulig aktelse for. Den høye vurdering av sannheten i og for seg er en av de sene frukter og en av de edleste frukter av vår kulturutvikling. Men — vi må være klar over at enhver vitenskapsmann i sin forskning, likesom ethvert annet menneske

Forts. side 14

SAMENE - samvittighets- spørsmål for Norden

Pol. mag. Gunnar Wieselgren belyser i denne artikkelen samenes stilling sett fra svensk synsvinkel

Den 19. april i år avsa Norges Høyesterett dom i en sak der to svenske samebyer – Telma og Saarivuoma – og jordbrukssamer fra disse byene vant et erstatningssøksmål mot Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen.

«Det virker som om dommerne i Oslo virkelig ønsket å finne hva som var rett etter loven, og dessuten hevdvunnen rett, uten hensyn til eventuelle økonomiske og politiske konsekvenser,» sa en sameleder for kort tid siden, mens vi diskuterte dommen. Han mente den kunne bety et vendepunkt i samenes rettslige stilling i Norden. Når man hører en representant for den eldste minoriteten i vårt land indirekte si sin mening om vårt eget rettsvesen på denne måten, blir diskusjonen som føres her i landet om minoritets- og raseproblemer i England, USA og andre land plutselig nærgående og konkret. Den dypt rotfestede rettferdighetsfølelsen, som er en av vårt folks beste tradisjoner, får et sjokk og man ønsker det skulle føre til at det som er galt blir rettet på.

Kampen mellom minoriteter og majoriteter er drivkraften bak de fleste revolusjonære strømninger i vår tid.

Vi er ikke uberørte av disse motsetningene. Nordens folk er ikke lenger homogene befolkningsgrupper. I Sverige fins omkring femti minoritetsgrupper av andre nasjonaliteter (minst 5 prosent av den totale befolkningen er innvandret etter krigen). Sverige har mange språklige minoriteter (ca. 300 000 mennesker har finsk som morsmål), og minst tjue grupper av helt ulik religiøs, kulturell og sosial bakgrunn.

Alle disse minoritetene, likeså de mange ulike meningsgruppene, ønsker å bli tatt på alvor, de vil være med på å forme fremtiden.

Vår innstilling til den eldste folkegruppen i Sverige – samene – viser mer enn mange ord hva som er vår virkelige innstilling til minoritetsgruppene, hvilke disse enn måtte være.

Vårt forhold til den eldste minoriteten i landet er desto mere viktig fordi flere særpregede minoriteter i løpet av de siste årene er blitt del av vårt folk gjennom innflytting. Uten å ta spørsmålet opp i hele dets bredde, vil jeg her berøre noen av de problemer man møter når man konfronteres med samenes kamp.

Under en samtale nylig med Erik Pokka, som er sosialarbeider og same fra Rensjøen i Kiruna, kom spørsmålet opp om retten til land og vann. Erik Pokka sa: «Vi samer har i flere år arbeidet for å få slått fast vår rett, først og fremst retten til landet. Men gjennom gruvedrift og vannregulering er reinbeiteområdene blitt mindre og dermed er en tvunget til å minske reinhorden. Derfor kan mange ikke lengre leve av reinnæringen og må skaffe seg binæring her i Kiruna.» Pokka fortalte hvordan hans eldre bror hadde fortsatt med reindriften mens han selv var nødt til å søke seg annet arbeid.

«Spørsmålet om retten til landet er

en alvorlig realitet for min familie,» fortsatte han. «Når de nå skal åpne en ny gruve her oppe kommer det til å ligge midt i samenes flytteleid og det fins ingen annen flytteleid som samene kan bruke. Vi har hatt erfaringer før her i Kiruna med slike spørsmål. I begynnelsen ble det sagt at flytteleidene ikke skulle stenges, men utviklingen har allikevel gått sin gang.»

Samene er trolig de eneste i Sverige som i rettsaker blir representert av sin motpart. Som eksempel representerer Kammerkollegiet samene når det gjelder søksmål mot staten i samband med regulering av vassdrag. Samtidig er det nettopp Kammerkollegiet som fører statens sak mot samene når det gjelder for eksempel reinbeiteområdene.

Et av de mest flagrante eksempler på hvordan samene utsettes for formynderskap, er det såkalte lappedet. Det utgjøres av skadeserstatningen som er tildelt samene kollektivt for de områdene de er fradømt retten

til. Men det er en statlig myndighet og ikke samene som bestemmer over fondets midler.

Dette er et par eksempler som viser betydningen av Høyesteretts avgjørelse for samenes rettskamp. Den svenske Tomme Cramér uttalte til *Dagens Nyheter* at «dommen får meget stor prinsipiell betydning når det gjelder å fastslå samenes lovlige rett til land og vann som de har eiet i uminnelige tider. Tidligere har både den svenske og den norske stat betraktet denne retten som et anliggende mellom statene. Dommen i Høyesterett forandrer dette. Nå må man anerkjenne samene som en part i saken – en part som ikke uten videre behøver å avstå fra slike områder. Dommen styrker samene som folkegruppe. Hva den betyr for å bevare samene som

tet med indianerne i USA...» Dahlstrøm minner om at Sverige i 1952 ratifiserte konvensjonen om menneskerettigheter og de grunnleggende friheter. «Først når de nordiske landene har feiet for sin egen dør, kan de med ren samvittighet gi seg til å kritisere andre lands minoritetsproblemer», slutter professor Dahlstrøm.

I sin kommentar til denne artikkelen sier rektor Lennart Wallmark ved Samenes Folkehøyskole i Jokkmokk i *Bland Sveriges Samer* 1966–67 at det må komme i stand en dialog – en dialog mellom samene som etnisk minoritet og majoritetsbefolkningen. «Denne dialog,» sier han, «er i dagens verden en nødvendig og stimulerende prøve på den svenske majoritetsbefolkningens – representert ved riksdag og regjering – demokratiske innstilling.

Lassoen kastes ut.

egen etnisk gruppe ligger åpent i dagen,» slutter Cramér. Men spørsmålet er ikke bare av rettslig karakter. I sin studie «Samerna i det svenska samhället» i *Sociologisk Tidskrift* nr. 1/1967 sier professor Edmund Dahlstrøm at samtidig som den enkelte same står overfor spørsmålet om sin egen og familiens eksistens, så gjelder hovedspørsmålet målsetningen. «Man må spørre seg om det ikke er grunn til å gjøre noe for å gi samene mulighet til utvikling som etnisk gruppe...»

En kan ikke skyve spørsmålet til side gjennom å tie og la utviklingen gå sin gang, fordi åpenbare verdier står på spill. Samenes levevilkår er uholdbare. Vinterens reinkatastrofer har belyst dette. Kombineringen av statlig formynderskap og hensynsløs bortrasjonalisering er ikke etisk forsvarlig... Det fremstår en klar parallelli-

Den er også et vanskelig men praktisk og enkelt skritt vårt land kan ta for å styrke demokratiet i verden.

Enhver utsettelse er farlig – for begge parter. Et selvstendig samefolk med muligheter til å realisere seg selv etter Guds plan, har mye å gi til verden idag,» mener rektor Wallmark.

☆

Mot denne bakgrunn spurte jeg samekunstneren Lars Pirak i Jokkmokk hva samekulturen kan gi til andre deler av Norden og verden. «Jeg forsto på en ny måte,» svarte han, «hva vi samer kan gi til andre og likeså hvilke nye impulser vi kan få, da jeg en gang fikk anledning til å reise til en Moralsk Opprustnings konferanse i London. Der møtte jeg bl.a. Dr. Frank Buchman og Peter Howard. De utstrålte styrke, håp og tro på fremtiden. Ikke minst troen på hva de

små befolkningsgruppene og kulturene har å gi til verden. For meg understreket dette at vår samekultur er en åndelig kultur og at vi samer må utvikle vår kultur videre, fremfor alt på det åndelige plan.»

På spørsmål om hva som kan gi samekulturen mere vekstkraft, sa han at «her gjelder det fremfor alt samens selv. Han må føle trygghet. Jeg vet at mange samer har det økonomisk vanskelig for tiden. Men det finnes også en indre trygghet som mennesket trenger og den oppstår ved forvandling i mennesket selv.»

Per Simma, som er ordensmann i Idivuoma sameby, forteller hvordan denne forvandling kan løse gamle motsetninger mellom befolkningsgrupper.

«Jeg har sett skjevt til svenskene, men nå er det borte. Det var møtet med Moralsk Opprustning som for meg betydde en ny innstilling og en ny kontakt med svenskene. Det begynte da jeg fikk lære sorte mennesker å kjenne på en konferanse i Caux i Sveits. Der oppdaget jeg også det virkelige klasseløse samfunn.»

☆

Når samtalen kommer inn på samefolkets fremtid, flammer det opp i Erik Pokka, og man merker at han er en mann med overbevisning. Tross alle vanskelighetene, hevder han, er det mange unge samer som ønsker å fortsette reinnæringen. Men samekulturens fremtid hviler like mye på de samene som har forlatt det tradisjonelle yrket. «Samene er ikke en yrkesgruppe men en befolkningsgruppe med vesentlige åndelige verdier,» hevder Pokka.

«Læstadius's grunn er fremdeles der. Selv de som ikke er aktivt engasjert i læstadianismen, har grunnlaget igjen. Gjennom den samiske livsformen har samene kanskje mer enn andre bevart bevisstheten om at man har ansvar for andre,» slutter Pokka.

Den nordiske samebefolkningen har noe vesentlig og umistelig å gi de nordiske folkene i dagens urbaniserte og materialistiske liv. Samefolket kan lære oss å forstå og ha del i samekulturen. Derved vil vi også kunne se de muligheter som bys gjennom andre voksende minoriteter i vårt folk.

Når vi virkeliggjør vårt demokratiske livssyn på hjemmeplan, vil Norden, som ofte har vært møster for andre land, uten tvil også på dette området kunne bli et forbilde.

Justine Nsubuga

De siste fengende strofene er dødd hen av «Harambee – Harambee» og et broket publikum strømmer ut av Nairobi Rådhus. Alle synes opplagt og opplivet etter aftenens opptreden av Sing-Out Africa.

Denne gruppen på 40–50 afrikanske gymnasiaster har nettopp kommet tilbake etter en måneds turné i Etiopia hvor de blant annet har opptrådt for keiseren og hans familie.

Tilbake i Kenya besøkte de president Kenyatta på hans gård utenfor Nairobi. Foruten gårdens folk overvar visepresident Moi og 3 statsråder forestillingen her. Kenyattas umiddelbare reaksjon var å invitere hele gruppen til å opptre ved en viktig politisk konferanse han skulle lede tre dager senere i Mombasa.

Etter den siste aften i Nairobi Rådhus snakket vi med noen av deltakerne i Sing-Out Africa. Gabby Waicharow (20) er fra Nairobi, og har reist med Sing-Out i USA, Italia og Etiopia.

– Hvorfor reiser du med Sing-Out Africa?

MØTE MED AFRIKANSK UNGDOM

Sivilingeniør
STEINAR
NØVIK:

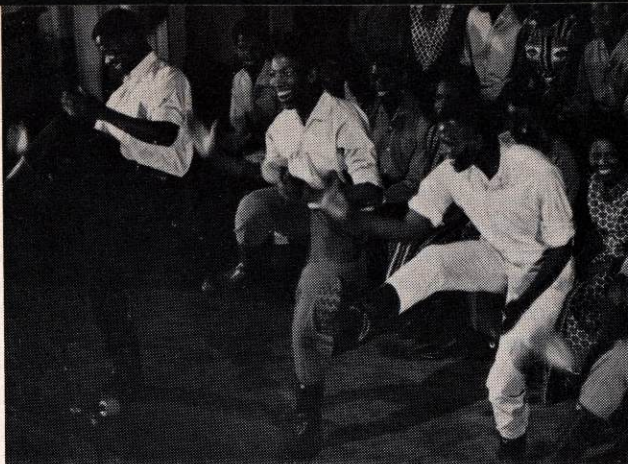
– Jeg begynte å tenke selvstendig, akkurat som vi som nasjon begynte å tenke selvstendig da vi fikk vår uavhengighet i 1963. Jeg lengtet etter å gjøre noe for landet mitt og jeg oppdaget at gjennom Sing-Out fikk jeg en plattform til å tale til folk.

– Hva mener du generelt er den beste form for utviklingshjelp Europa kan gi til Afrika?

– Mange av oss unge afrikanere kommer til å dra til Europa for å få vår utdannelse. Da er det av største betydning hva vi møter der. Å gi det beste til de som kommer for å studere er derfor en viktig form for utviklingshjelp. Ekspertene som kommer hit er en storartet hjelp, men det er viktig at det er folk av høy kvalitet som kommer.

Noah Mandangefufu er 21 og kommer fra Rhodesia. Han snakker som han ser ut, kraftig, stø som fjell og ikke lett å blåse overende.

– Du var i Etiopia under de store studentdemonstrasjonene i begynnelsen av april da universitetet og gymnasiene i Addis Abeba måtte stenges.

Gabby (i midten) i en forrykende gullgraverdans fra Vest-Kenya (en scene i Sing-Out Africa).

Hva anser du som den dypereliggende årsak til opptøyene?

– Vårt publikum besto i stor utstrekning av denne ungdommen og vi var meget opptatt av hva som lå bak opptøyene. Jeg tror det var tomhetsfølelse og mangel på hensikt med livet. Mange studerer uten noen målsetting, gjør det fordi deres venner gjør det.

Hvis de ønsket å studere for å dyktiggjøre seg for den oppgaven det er å bygge landet, ville de ikke tilbringe tiden på gaten. Jeg mener at universitetsstudenter bør kunne fremme sine krav og forslag på bedre måter enn ved å kaste stein på politiet.

– På hvilken måte kan Afrika gi noe til Europa?

– Gjennom studenter som reiser til universitetene blant annet. I Sing-Out Africa satser vi mye på å tale til gymnasiastene, for mange av dem vil reise ut for å studere. Dersom de reiser ut med de rette idealer og med gode karakteregenskaper vil de kunne skape det rette forhold til europeerne og ha mye å gi.

Uganda har en rekke sjarmerende unge piker i Sing-Out Africa. En dem er Justine Nsubuga, datter av en høvding i et distrikt nær Kampala.

Hun har allerede reist atskillig i Øst-Afrika, og har også vært i USA.

På vårt spørsmål om hvorfor hun reiser med Sing-Out, fremhever hun at hun gjennom det har fått sjanse til å gi noe overalt hvor hun kommer. Samtidig er det for henne selv en førsteklasses utdannelse og oppdragelse som hun ikke vil gå glipp av. De fleste afrikanere kommer lite utenfor sin egen landsby og har således små sjanser til å lære andre forhold og folkeslag å kjenne.

Tyrol- problemet opp i Caux

720 fra 46 nasjoner kom sammen til åpningen av årets sommerkonferanse i Caux, Sveits. Blant de asiatiske deltakerne var formannen i den indiske faglige landsorganisasjonen, arbeidsministeren i den indiske delstat Rajasthan, generalsekretærene for det indiske og det filippinske metallarbeiderforbundet, og Rajmohan Gandhi, redaktør av det indiske nyhetsmagasinet «Himmat».

Keiser Haile Selassie av Etiopia gratulerte Moralsk Opprustning med 30-årsdagen, som falt sammen med konferansens åpning. «Deres hårdnakete innsats i alle disse vanskelige år viser at MRA har urokkelige verdier å tilby verden,» telegraferte han. En tysk delegasjon av arbeidere, studenter og arbeidsgivere bragte et budskap fra parlamentspresident Eugen Gerstenmaier, som takket for hva Moralsk Opprustning hadde gjort for Tyskland. Georgio Pasquali, borgermesteren i Bolzano, leste en hilsen fra Italias president, Guiseppe Saragat.

Pasquali deltok i konferansen sammen med både tyske og italienske ledere fra Syd-Tyrol. Talsmenn for begge grupper uttalte at de i Caux

hadde sett en mulig vei ut av «det onde kretsløp av urett» som hadde forhindret en løsning av Tyrols problemer. Dr. Karl Mitterdorfer, som representerer den tysktalende befolkning i Bolzano i det italienske parlament, sa at hans folk opp gjennom årene hadde følt seg forrådt av historien. For å avhjelpe urett hadde de grepet til ny urett. Folk av god vilje på begge sider forsøkte å løse den fastlåste konflikten, men for bare noen uker siden hadde han ikke sett noen utvei.

Dr. Mitterdorfer fortsatte: «Vi er kommet til Caux med håp, fordi vi her finner impulser som kan lede til en løsning, som kan bli alment akseptert. Mitt første inntrykk her var at våre egne problemer plutselig syntes å være av en mindre størrelsesorden. Mitt annet inntrykk var at om vi kunne løse våre egne små problemer

ved å anvende Moralsk Opprustnings prinsipper, så kunne vi bli et mønster for løsningen av større problemer. Det gir oss nytt mot og vilje til å ta fatt på vårt eget problem.»

Dr. Armando Bertorelle, visepresident i delstats-parlamentet, takket for det perspektiv som tiden i Caux hadde åpnet for dem, og for de bevis de hadde fått på at konflikter verre enn deres egne var blitt løst.

Siden 1946 har ca. 160 000 mennesker fra 120 nasjoner tatt del i konferansene i Caux. Jean Rey, formannen for EEC-kommisjonen, beskrev nylig dette konferansesentret som et sted «med en ualminnelig dynamisk atmosfære, hvor de viktige problemer i tiden kan angripes på en realistisk måte».

Tysk og sveitsisk fjernsyn brakte en reportasje fra åpningen av konferansen i sine nyhetssendinger.

I Østerrike ble Europashowet «Det er tillatt å lene seg ut av vinduet» i forrige måned oppført for fullsatt hus i Salzburgs tradisjonsrike opera.

«En kan ikke ignorere denne utfordringen,» skrev det sosial-demokratiske «Demokratisches Volksblatt». «Det er på høy tid at et nytt Europa åpner sine dører for verden.» I Innsbruck, Tyrols hovedstad, ble det arrangert et offentlig møte.

Bildet er fra en mottagelse som Salzburgs viseordfører ga for det europeiske ensemble i Schloss Mirabell, delstatens representasjonsbolig.

De kasteløse – INDIAS SKJULTE KAPITAL?

Det finnes 100 millioner kasteløse i India. Mahatma Gandhi kjempet for deres rettigheter og ga dem navnet «harijans» (Guds barn). De har nå i full grad fått sine borgerrettigheter. Dessuten er en viss prosent av alle offentlige stillinger reservert for dem, likeså et garantert antall plasser ved skoler og universitet. De er godt representert i parlamentet.

Men i praksis har dype fordommer, koblet sammen med uendelig fattigdom og apati, ført til at det ikke er skjedd noen grunnleggende forandring i de kasteløses stilling.

I New Delhi bor de kasteløse i en bydel eller koloni som bærer navnet Harijan Basti. Det er den største kolonien for kasteløse i landet. Mahatma Gandhi bodde ofte i denne bydelen. Omkring 15 000 mennesker holder til

der. En del av dem bor i store boligblokker, men de fleste har sine hjem i leirhytter uten elektrisitet, vann eller kloakk. Gjennomsnittsinntekten ligger på 100–150 kroner i måneden. For en stor del har de jobb i rengjørings- og kloakkverket, eller som visergutter og sjåfører.

Skrupuløse profittjegere har ofte holdt utviklingen tilbake i disse samfunnene. Disse «forretningsmennene» selger jobber i kommunen for 300–400 kroner, de driver handel med tresspritt som fører til blindhet eller forårsaker dødsfall. De låner ut penger til ulovlig rentesats (opp til 25 prosent). Om ikke de kasteløse selv tar et virkelig initiativ, er det vanskelig å komme disse profittjegerne til livs med legale midler.

På konferansen i Panchgani i januar

i år fikk en del kasteløse inspirasjonen til et slikt initiativ. En sosial revolusjon har siden begynt å spre seg i Harijan Basti.

Man får kanskje en forståelse av forholdene i denne bydelen når man hører Ramji Lal fortelle sin historie. Han er en 60-år gammel harijan, en meget sindig mann. «Helt siden jeg var et lite barn i 1914,» sier Ramji Lal, «har jeg sett hvordan vi ble hindret i å drikke fra samme brønn som de andre. Vi hadde ikke lov til å røre noe. Vårt folk gikk uten klær og vi trodde vi var de laveste av de lave. Jeg pleide å spørre Gud: Når vil det bli slutt på dette tyranniet? Og Han sa til meg: Den dagen ærlighet og sannhet blir etablert i dette landet vil tyranniet ta slutt. Opp gjennom årene har jeg nøye betraktet enhver organi-

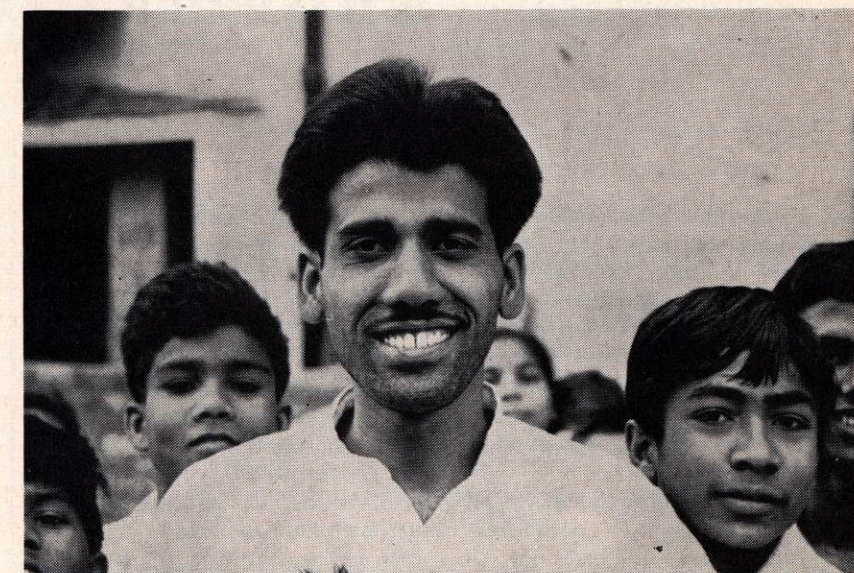
Chamun Lal arbeider på søppel- og avfallssentralen i Delhi. Tidligere var hans jobb å fange ville hunder i byen, og forgifte og kvele dem. «Jeg bodde i Connaught Place og ble etterhvert kalt Kalu,» forteller han. «Om dagen spilte jeg poker og når jeg tapte slo jeg ned han som hadde vunnet pengene mine og tok dem tilbake. Om kvelden drakk jeg. Når jeg var full, betraktet jeg menneskene omkring meg som fluer, og behandlet dem deretter. Fire av mine syv barn døde av underernæring fordi jeg ikke hadde tenkt på dem eller hatt omsorg for dem. Da Ranjit Singh kom hjem fra Panchgani sa han til meg: «Om en god mann blir noe bedre, så er det ingen som legger merke til det. Men om du blir annerledes så kommer hele byen til å merke det.» Jeg besluttet meg til å kvitte meg med mine skitne vaner og til å bli annerledes. Jeg gråt når jeg tenkte på mitt kolde hjerte og at jeg hadde latt mine barn dø på grunn av min egen selvishet. Jeg vil ikke hvile inntil vi er kommet opp fra rennesteinen som vi alle har akseptert å leve i.»

Ranjit Singh (i midten) gjør Rajmohan Gandhi kjent med kasteløse i Harijan Basti i New Delhis slumkvarter. «Vi er de laveste av de lave,» sier Ranjit Singh, «og hvis vi kan bli annerledes, kan enhver inder bli det. Det er ikke nye planer, men nye mennesker som kan gjøre India til en stor nasjon.»

Vijander Singh og Mange Ram: «En kveld for ikke så lenge siden var jeg full og slo ned en mann. Han lå hjelpeløs da jeg gikk fra ham. Jeg møtte Mange Ram som hadde vært i Panchgani. Han grep meg i skuldrene og sa: «Har du noensinne tenkt på hva du kan gjøre for andre, her i byen og i India?» Jeg svarte at jeg var en drunker og slo ned folk når jeg var full. Han fortalte meg om de fire absolutter — absolutt ærlighet, renhet, uselvishet og kjærlighet. Jeg var full og ignorerte ham, men midt på natten spurte jeg meg selv: «Kan jeg virkelig forvandles og bli et bedre menneske?» Og Guds røst svarte: «Ja, du kan bli et nytt menneske.» Neste morgen oppsøkte jeg Mange Ram og sammen gikk vi til den mannen jeg hadde slått ned kvelden før. Jeg tok om hans føtter, la hodet mitt på dem og ba ham tilgi meg for hva jeg hadde gjort mot ham. Siden den dagen har Gud gitt meg et nytt liv og jeg har begynt å kjempe for at mitt folk skal frigjøres fra de bånd som har bundet dem i århundrer. Jeg ønsker å være like ansvarlig for India som vår President er det.»

Haribjan Ahuja, en fagforeningsleder, er 29 år gammel og har vært i fengsel 28 ganger for sin faglige og politiske virksomhet. «Jeg vil kjempe med i den revolusjon som Moralsk Opprustning fører. I Amerika står rasene imot hverandre. I India har vi kasteskillet og mye annet som er urett. Kan vi finne en løsning til dette, kan vi også hjelpe Amerika. Kanskje blir en del av oss skutt ned slik Martin Luther King ble det. Det som betyr noe er ikke om noen av oss mister livet, men om vi får et nytt India. Det kommer til å avhenge av de mennesker som finner et svar til hat og selvishet, og vi her i Harijan Basti har begynt en revolusjon.»

sasjon eller bevegelse uten å finne sannhet og ærlighet. En dag inviterte noen venner meg til et MRA-møte. Jeg spurte hva MRA sto for og de fortalte meg om de fire absolutte nord. Jeg bestemte meg for å forvandles og den dagen fant jeg det jeg hadde søkt etter hele mitt liv. Resten av mitt liv vil jeg gi til å kjempe for Moralsk Opprustning, med hva jeg måtte ha i meg.»

I mai deltok seksten kasteløse fra samme kolonien i den andre konferansen som ble arrangert i Panchgani. Disse skrev et skuespill om sine erfaringer. Det var en sensasjon da brahminere og folk fra andre høyere kaster innbød dette skuespillet til en landsby i nærheten. Skranker som hadde eksistert i mange hundre år ble på denne måten nedbrutt.

Kan de onde krefter i mennesket forvandles? Eller er vold og blodig revolusjon den eneste vei til å forandre det bestående? En gymnasiast stilte meg nylig dette spørsmålet. Vi var begge blitt rystet over mordet på Martin Luther King og attentatet mot Robert Kennedy i Los Angeles. Hva skulle jeg svare?

Som ung var jeg idealist og ville ikke tro at menneskene kunne være onde mot hverandre. Men under krigen ble jeg angitt av en kamerat, og Gestapo kom og hentet meg om natten. I de følgende uker opplevde jeg ting som tvang meg til å revidere mitt syn på menneskene. Det nazistiske diktatur åpenbarte for meg en djevelsk ondskap. Og vi skal være takknemlige for de gode krefter i folket som tok opp kampen for frihet og rett. Men midt i frigjøringsdagens gledesrus var det noe mer jeg hadde å lære.

Kort etter kapitulasjonen var jeg sammen med en del kamerater i hjemmefronten på Akershus Festning. Vi hadde oppsyn med de Gestapo-folkene og SD-mennene som satt fengslet der. Et par av oss fra «Grini-gjen-

dem. Vi merket på blikkene deres at de kjente oss igjen. Men nå var det vi som hadde makten! Dermed kjørte vi dem i straffeekseris. «Achtung! Hinlegen! ... Achtung! Kriechen! Los, Mensch ...» De svettet. En av dem ba meg om vann. Jeg fikk tak i et spann fullt og slo det i ansiktet og nedover nakken på ham. Kameratene mine lo og godtet seg.

Samme ettermiddag stakk jeg innom 'Hardhausen' som jeg hadde bodd sammen med på Grini. Jeg måtte fortelle ham om dette. Han fulgte intenst med. Dette var fint, syntes han. «Du skulle bare tatt hardere i.»

Jeg merket at jeg ble populær på denne historien, så jeg fortalte den til flere av fangekameratene. Populær – men ikke glad. Jeg hadde en nagende følelse av at dette ikke var som det skulle. En dag kom det som et sjokk: «Det fins ingen unnskyldning.» sa samvittigheten. «Det er råttent, det du har gjort.»

Innerst inne visste jeg det var sant, og jeg foraktet meg selv. Det var hardt å godta den bitre sannhet som gikk opp for meg: i min egen natur lå spiren til den samme ondskap som jeg hadde anklaget nasjonalsosialismen og tyskerne for.

i min egen natur, innså jeg også behovet for forvandling. Jeg opplevde det mysterium at mennesket tross alle sine feil og all sin ondskap er elsket av den Gud som skapte oss i sitt billede. Jeg lærte av erfaring at ved Kristi kors forvandles hat og hevnlust, vold og skyld til en brennende lengsel etter å møte menneskers og nasjoners dybeste behov. For meg betydde det å sette alle krefter inn i Moralsk Opprustnings kamp for et nytt Tyskland. Fra våren 1949 tok jeg del i det åndelige gjenreisningsarbeid der. Jeg glemmer ikke de ord en av Forbundsrepublikkens statsråder sa: «Gjennom mange år har det tyske folk lovprist, understøttet og forsvart en politisk illusjon. Resultatet var endeløs lidelse for Europa og verden, og skylden er Tysklands. Vi vil bare kunne redde vårt land ved å oppdra ungdommen i en ny ånd. Tyskland trenger Moralsk Opprustning som grunnlag for sitt demokrati.»

Denne kamp fortsetter med kraft idag – for Tyskland likesom for alle andre land. Den gjelder hele verden. Ingen sentimentalitet og ingen moralisering kan gjenreise verden. Frihet, rettferd, brorskap er grunnverdier som vi hverken kan ta i arv eller få som gave en gang for alle. De må erverves og tilkjempes av hver ny generasjon. Demokratiet vinnes eller tapes av menneskene som taler i dets navn.

Å satse på forandring av mennesket er kanskje en trossak. Men å tro at samfunnet kan forandres uten en forandring av mennesket, er dårskap. Ingen er mer reaksjonær enn den som krever en forvandling av verden, men nekter å forvandle seg selv.

Vold gir intet svar til den mistro, den misunnelse, den frykt eller det hat og begjær som nærer de destruktive krefter.

Moralsk Opprustnings alternativ til voldets revolusjon, er en dyperegående revolusjon – en revolusjon i selve menneskenaturen.

Inntil vi lærer å løse menneskenaturens problemer drastisk, gjennomgripende og verdensomfattende, vil nasjonene fortsette sin skjebnessvangre vei mot vold og ødeleggelse.

Et Norden som løser menneskenaturens problemer gjennom en åndens revolusjon, vil vise veien til et nytt samfunn og et konstruktivt samliv mellom nasjonene.

En av de britiske fagforeningsrepresentantene, Les Dennison (Bygningsarbeiderforbundet, Coventry), sammen med havnearbeidere i Bombay. Til høyre S. Moitra, formann i Port Trust Union, ett av havnearbeiderforbundene i India.

India: boikott avverget

En boikott av britiske skip i indiske havner, som var planlagt i begynnelsen av mai, ble avverget før den ble satt ut i livet. Det indiske havnearbeiderforbund hadde truet med boikott som reaksjon mot at britiske havnearbeidere demonstrerte utenfor Parlamentet til støtte for Enoch Powells tale mot de fargedes innvandring.

I indiske aviser ble det hevdet at hele 10 000 havnearbeidere i London marsjerte mot Parlamentet. I virkeligheten var det 300–500 arbeidere som demonstrerte, ifølge observatører i London. Mange av disse kom fra en av Londons dokker som skal nedlegges, og var av den grunn redde for arbeidsløshet og konkurransen fra fargete arbeidere.

Men meldingene i pressen skapte en reaksjon i India. «Vi er nedslått over at den britiske fagbevegelse, som vi har stor respekt for, skal ha elementer av rasefanatisme i sin midte,» uttalte formannen for havnearbeiderforbundet, S. R. Kulkarni, da han redegjorde for den planlagte boikotten.

Planene ble skrinlagt på et møte for 10 000 havnearbeidere i Bombay 6. mai. En gruppe av fem britiske fagforeningsrepresentanter som var i India i forbindelse med Moralsk Opprustnings program, hadde oppsøkt Kulkarni og forsikret ham om at britiske havnearbeidere aldri ville støtte en ekstrem rasepolitikk. Lignende uttalelser var kommet fra generalsekretæren for Det britiske transportarbeiderforbundet, Frank Cousins, og fra Hans Imhoff som er generalsekretær for Den internasjonale transportarbeiderføderasjonen (ITF).

På møtet i Bombay var de fem britene til stede. Ifølge indisk tradisjon ble to av dem bekranset med blomster – «som tegn på at indiske havnearbeidere ikke fester seg ved hvilken rase et menneske tilhører,» som Kulkarni sa, da han hilste dem velkommen. Alec Porter talte på vegne av MRA-delegasjonen og ble flere ganger avbrutt av applaus da han forsikret tilhørerne om at demonstrantene i London ikke hadde talt på vegne av britisk fagbevegelse. «Tusener av briter vil samarbeide med dere for å skape et samfunn for alle raser der det er menneskets karakter som teller og ikke hudfargen,» sa Porter.

Makhan Chatterjee fra Calcutta, generalsekretæren for havnearbeiderforbundet, gjorde deretter kjent for massemøtet at eksekutivkomitéen hadde besluttet å avblåse boikott-planene som følge av forsikringene fra den britiske delegasjonen.

FN-leder om MRA

P. P. Spinelli, FN's vise-generalsekretær, sendte følgende hilsen til Caux i anledning av Moralsk Opprustnings 30-årsdag:

«I dag, da vold ser ut til å være midlet som mange tyr til for å demonstrere sin motstand mot det nåværende samfunn, blir nødvendigheten av å styrke de moralske og åndelige verdier stadig klarere. Til tross for alle fremskritt og all godvilje, kan en varig fred eller løsning bare bygges på grunnlag av sannhet, rettferd og menneskelighet. Moralsk Opprustning viser hvordan vi kan gi de åndelige verdier innhold og slagkraft og skape samtidig den grunnleggende forutsetning for praktiske løsninger.»

Jap de Boer 1920—1968

Jap de Boer vokste opp i en hollandsk arbeiderfamilie. Hans far som var landbruksarbeider ga ham en brennende tro på at arbeidernes kall i livet var å forene verden. Denne troen beholdt han tross i sult og lidelser i en tysk konsentrasjonsleir under siste verdenskrig.

I 1947 dro han tilbake til Tyskland og i Moralsk Opprustnings tjeneste arbeidet han sammen med de tyske fagforeningsledere som ville bygge en samlet, sterk og demokratisk fundert arbeider-bevegelse.

Hans vide erfaringer og selvstendige overbevisninger førte ham i senere år i et nært forhold og vennskap med statsmenn, arbeidere og industriledere i mange land fra Europa til Japan og Australia.

Størsteparten av sitt siste år tilbrakte han i New Guinea hvor han var blitt innbudt av de politiske ledere som ønsket hans hjelp til å føre deres land frem til selvstendighet uten vold.

På vei tilbake til Europa besøkte han Filippinene, Indonesia og Panchgani, India. Utenfor Bombay omkom han med 29 andre i en flyulykke på vei til Amsterdam. De Boer etterlater seg kone og datter og sin gamle far.

Voldsmakt

eller åndsmakt

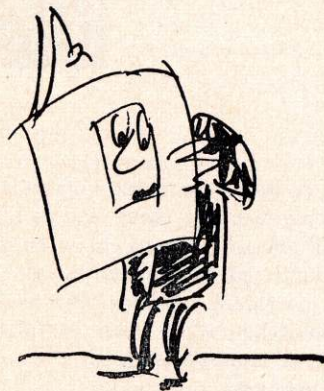
AV LEIF HOVELSEN

gen» sto og pratet ute i gårdsplassen da det engelske militærpoliti brakte inn en ny transport av krigsfanger. Tyskerne var i Luftwaffe-uniformer og fortalte at de var offiserer i flyvåpenet. Det gikk som et støt gjennom oss. Der sto jo den forhatte leirkommandanten fra Grini og hans brutale hjelpere – de som hadde spredt angst og elendighet til tusener!

Og nå sto de der og spilte uskyldige! «Offiserer i flyvåpenet! Det er det frekkeste vi har hørt!» Vi gikk bort til

Jeg innså at den som nærer hat og hevnlust, den som griper til vold, han gjør vold mot det beste i seg selv. Han forråder også det beste i sine medmennesker. Den onde handling skaper skyld – og skyld må enten bekjennes og sones eller den driver mennesket til nye onde handlinger. Den slags skyld som jaget Hitler og Stalin og som vi alle har erfart i en eller annen form, den kan ikke noe politisk system eller noen moderne teknikk fri oss fra. Da jeg begynte å forstå avgrunnen

klippet

«FOR MEG SER DET UT SOM mangelen på original tenkning i Europa er farligere enn mangelen på en egen europeisk teknologi.

Europa ser med ett øye på Amerikas rikdommer og blir misunnelig — men misunnelse er en dårlig rådgiver. For å berolige sin samvittighet blingser hun med det andre øyet i retning av de fattige nasjoner. Men å blingse er ikke noen tiltrekkelige menneskelige egenskaper...

En mentalitetsforandring er absolutt nødvendig. Dessverre vil ikke denne forandringen finne sted som et resultat av det materielle frem-skrutt...

Det fins utopier som alltid forblir utopier. Andre er drømmer som en dag blir til virkelighet. Månens erobring er en av dem. Russere og amerikanere kommer til å gjennomføre den for våre øyne. Hvorfor skulle ikke Europa ta på seg å virkelig gjøre en annen gammel drøm: Å bringe jordens folk nærmere hverandre.

Fra et essay av
Louis Armand, fransk
vitenskapsmann og skribent, i
Jean Jaques Servan-Schreibers
«Den amerikanske utfordring».

ETTER ALLE GAMLE SOLEMERKER skulle vi leve i relativ trygghet og ro — og i avslappet velbehag. Men det er altså noe udefinerbart som mangler. En våken brite, som kjenner oss godt, har sagt noen interessante ord om dette: Det skandina-

visk ungdom i dag savner, er dramatik og spenning — på hjemlig jord. De unge har alltid behov for et renhårig engasjement. De vil slåss for noe nytt og banebrytende — her og nå. Men i de skandinaviske velferdssamfunn er det ikke så mange åpenbare og bastante Jeriko-murer å storme. Her finner vi en foreldregenerasjon som finpusser et sosialt byggverk, som de eldre selv har skapt. Og de forlanger at de unge skal vise ærbødighet og respekt for det de har fått i gave. Det skal de naturligvis også gjøre, men det alene gir ikke utløp for de unges naturlige pionértrang og tørst etter kamp og spenning.

Men nettopp derfor blir mye av det unge opprøret noe famlende og konturløst, en urolig jakt etter en slagmark hvor kreftene kan prøves. Ofte blir det noe av et opprør for opprørets egen skyld, en avreagering for noe som må ut, om man vil realisere en del av seg selv. Derfor går også de unges blikk så ofte ut over landegrensene, til fjerne land og kontinenter hvor vår tids synlige dramatikk virkelig utspilles.

Sjefredaktør Reidar Hirsti,
Arbeiderbladet, 24. mai 1968.

VI I STORBRITANNIA, SYNES DET meg, kan trekke en konklusjon etter begivenhetene i Frankrike. Den er ikke at vi vil unngå noe liknende, for det er ikke bare en selvgod, men kan også vise seg å være en usann forutsigelse. Konklusjonen er at Storbritannias europeiske bestemmelse må understrekes sterkere enn noen sinne.

Dette kan synes paradoksalt på et tidspunkt da det er nesten total forvirring i Frankrike, da valgene i Italia har styrket kommunistenes allerede faste grep, da Belgia ikke har hatt en regjering på måneder, og da det tyske demokrati er i en trist forfatning. Faktum er at disse svakhetene gjør britisk deltakelse i et integrert Europa enda mer nødvendig og presserende.

Vårt eget parlamentariske demokrati har også vanskeligheter. Men det har enda meget å gi når det gjelder stabilitet, kooperasjon og mot vekt i Europa.

Frank Giles i Sunday Times,
London, 26. mai 1968.

FOR FJERDE GANG PÅ 6 ÅR HAR Pulitzer-komiteen ikke gitt ut noen pris for et amerikansk drama. Komiteen har rett. Ikke noe amerikansk skuespill i teatersesongen 1967—68 fortjente utmerkelsen.

Arthur Millers siste skuespill «The Price» (Prisen) er et problemdrama som har stivnet i 30-årenes teknikk og mentalitet. Bakgrunnen for hele Millers tenkning er troen på at når samfunnet forandres, så vil mennesket forløses og forandres også, men det 20. århundres katastrofale begivenheter har pulverisert den antagelse som dramaet bygger på. Menneskets uutrydelige evne til å gjøre det onde har redusert doktrinen om de sosiale eksperimenters muligheter til et ubetydelig lappverk.

De store perioder i teatrets historie hadde et opphøyet bilde av mennesket, og befattet seg uavvikelig med dets bestemmelse og kall. Men hva sier nåtidens amerikanske samfunn om menneskets tilstand? Det pekes på likheten med en naken ape, med det irrasjonelle jeg, med et hullkort i datamaskinen.

Teatret er på sitt beste når det er båret av en het lidenskap. Med glødende intensitet smir det sinn til sinn, hjerte til hjerte, hud til hud og sjel til sjel. Når teatret er svakt, så er det fordi mennesket fornektet mennesket og beskytter sitt svakeste jeg mot livets smerte, makt, majestet og herlighet. Men dette er det eneste språk som stort teater noen gang har talt, og en gang kommer til å tale igjen i en stor teateræra.

Time Magazine, mai 1968.

PROBLEMET MED EUROPA IDAG er at folk ikke hater nok. Dere har ikke ondskapen nok, ikke selvtilfredsheten, grådigheten og selvisheten. Asia respekterer at deres ungdom vil ha et nytt samfunn. Men det velferdssamfunn som dere reagerer mot, er det mål Asia setter seg. Problemet går dypere enn spørsmålet om overflod eller fattigdom. Det gjelder menneskenes holdning til hverandre. En hvilken som helst idé som ikke forvandler mennesker, fortjener ikke å bli kalt revolusjonær.

Rajmohan Gandhi,
Caux 2. juni 1968.

kort nytt

Lederskap i en ny tid

Bolkesjø, Telemark: På bakgrunn av brytningene som nå ryster Europa, møttes 100 nordmenn av forskjellige alders- og yrkesgrupper til en pinsekonferanse for Moralsk Opprustning her.

De kom ikke for å støtte opp under status quo, men for å finne en strategi i arbeidet for et nytt samfunn, bygget på en revolusjon i mennesket selv.

Redaktør Erik Egeland og lektor Erling Førland ga en inngående analyse av de krefter som har skaket Europa i de siste ukene. I foredraget «Lederskap i en ny tid» pekte dr. philos. Øyvind Skard, direktør for Norsk Arbeidsgiverforenings kontor for lederopplæring, på de menneskelige kvaliteter som er nødvendige for å bryte gjennom konformisme og byråkrati i et moderne samfunn.

To svenske gjester, en godseier og en fagforeningsleder som begge nylig var kommet tilbake fra Asia, utfordret Norge til å investere mennesker og penger i arbeidet for å løse Indias problemer. Mange grep dypt i egne lommer og bankkonti for å bidra til dette.

15 lærere og lektorer samrådte seg om den utfordring som situasjonen på universitetene har stillet skolen overfor. En lektor sa til slutt: «Vi reiser herfra annerledes enn da vi kom. Vi har fått et nytt syn for alvor i vår situasjon, og satt oss nye prioriteter.»

Det ble besluttet å sende en delegasjon til Moralsk Opprustnings verdenskonferanse i Caux, Sveits, i sommer.

Norske og svenske lærere møtes

Gøteborg: «Den nye svenske skolen vil aldri kunne virkeliggjøres uten gjennom en ny type mennesker,» uttalte rektor Sven Måsen ved en week-endkonferanse om dagens og fremtidens skole. På konferansen deltok lærere, foreldre og ungdom fra Sverige og Norge.

Inspektør Sten Westling ga en rekke slående eksempler på oppdragelse til demokrati i skolen. Han berettet om hvordan elevene hadde lært seg å samarbeide med lærerne om å løse konflikter gjennom å ta ansvar for hverandre. Lektor Erling Førland, Oslo, holdt et foredrag om «Tidens utfordring til pedagogen».

Under konferansen oppførte et Gøteborgensemble en-akteren «Stigen» av Peter Howard.

Innbydelse fra Kypros

Caux: Generalsekretæren for den frie faglige landsorganisasjonen på Kypros, Nicos Zivanes, innbød i pinsen Europa-showet *Det er tillatt å lene seg ut av vinduet* til å besøke middelhavsøya. Innbydelsen ble overbragt på vegne av ledere for begge folkegruppene på Kypros.

Sing-Out i Oslo

250 Sing-Out-ungdom fra hele landet var samlet over pinsen til en konferanse på Ramstad skole i Bærum. Ved siden av arbeidsgrupper og planleggingsmøter, sangkonkurranse og mannjevning mellom ti forskjellige byer, opptrådte Sing-Out-ungdommen samlet på pinseaften for et fulltallig og begeistret publikum ved friluftsscenen på utstillingen Form og Flora.

Ved et avsluttende møte på Ramstad skole berettet blant annet unge fra Sing-Out Tønsberg at de nylig hadde opptrådt for 5-10 000 på byens messe og at de hadde videre engasjement i Horten, Larvik og Sandefjord. Sing-Out Porsgrunn-Skien, som teller over 100 ungdommer, berettet om sin oppførelse for byen 17. mai mens trønderne kunne fortelle at de skulle opptre med deres Sing-Out på den kommende folkefesten i Trondheim Sankt Hans-aften.

For sommeren planlegges en internasjonal Sing-Out Festival i Genoa, Italia, hvor Norge vil bli representert med en større gruppe.

Handling og idealer

Helsinki: Sing-Out i Tampere, Jyväskylä, og Helsinki hadde i slutten av mai de siste oppførelsene før sommerferien. Samtidig ble det planlagt nye aksjoner til høsten.

I Tampere deltok 120 unge i forestillingen. Pertti Visuri talte på vegne av gruppen. «Vi unge trenger handling og idealer,» sa han. «Jeg har funnet dette i Sing-Out. Man må begynne med seg selv dersom man ønsker å oppnå resultater. Derfor har jeg besluttet å gi mitt liv til Gud og å vinne tusener gjennom Sing-Out.»

Italias statsminister takker

Roma: Statsminister Aldo Moro var vert ved en gallaforestilling av Sing-Out den 29. mai. Et internasjonalt ensemble er for tiden på turné i Italia.

Statsministeren håndhilste på hver enkelt av de medvirkende og takket dem for hva de hadde gjort for landet. «Dere har gitt oss en leksjon i hvordan man skaper fred og enhet,» sa Aldo Moro.

Kai Munk

London: En opplesning av Kaj Munks skuespill «Han sidder ved smeltediglen» fant sted i Westminster Theatre den 7. mai, Danmarks frigjøringsdag.

Skuespillet avslører nazismens metoder og utfordrer menneskene til å stå for det de vet er de kristne sannheter. Det hadde uoppførelse på Det Norske Teatret i 1938.

Gi barna

FFF
(FUHR FLYTENDE FRUKT)
SUNN
NÆRENDE
VITAMINRIK
RÅ EPLE/AFT, - GIR HELSE OG KRAFT

LEGEMIDDEL

HURTIGVIRKENDE

**Førstehjelp
ved smerter,
hodepine,
forkjølelse**

Mot
smerter

PARALGIN

Voksne: 1-2 tabl. ad gangen
inntil 4 ganger daglig.
Barn: 1/2-1 tabl. ad gangen.

**• også for dem
som ikke tåler
acetylsalicylsyre!**

På apotek - uten resept.
WEIDERS FARMASØYTISKE A/S-OSLO

Vitenskapen -

Forts. fra side 3

i sitt virke, er påvirket og bestemt av sine menneskelige følelser, av sympatier og antipatier: den absolutte objektivitet ligger utenfor og over et menneskes evner. Som bekjent er det slik med et isberg at bare omtrent 10 prosent stikker opp over havflaten, resten, de 90 prosent, skjules av havet. En psykolog har sagt at dette kan brukes som et bilde på mennesket: det er neppe mer enn 10 prosent av vårt vesen som kan sies å være under tankens og refleksjonens herredømme, resten styres av irrasjonelle krefter og faktorer. Og her står nok en vitenskapsmann i omtrent samme stilling som andre mennesker: kampen mellom de lærde kan være like lidenskapelig som vanlige slåsskamper mellom folk flest. Saklighet er en innstilling som ikke bare skapes av stor viten, men av våre dypeste karakteregenskaper. Det å si: «Jeg har tatt feil» - er det lettere og blir det oftere praktisert i akademiske kretser enn andre steder? Neppe.

☆

Men enda står det igjen et punkt som kanskje er det viktigste. Vitenskapen kan si oss meget - og den sier stadig mer - om hvordan verden er. Når det gjelder å konstatere fakta, klarlegge kjennsgjerninger, da må vi spørre fagfolkene, spesialistene; de er ikke ufeilbarlige, men de vet i alle fall mer enn andre om hvordan verden er. Men en vitenskapsmann har ikke uten videre noen autoritet til å si oss hvordan verden bør være, hva vi skal og bør gjøre. Datamaskiner kan ikke erstatte samvittigheten. Her kommer noe annet inn - her er vår vilje, vår følelse, vår samvittighet de avgjørende faktorer.

Verdiene som bestemmer mitt liv og mine handlinger, kommer fra andre kilder enn vitenskapens teorier. Et mål, en mening med livet - som psykologen Viktor Frankl så sterkt har betont betydningen av - det er noe som ingen vitenskap kan skjenke oss; et livssyn vokser ikke ut av sidene i en bok.

Jeg har selv lenge trodd det! Jeg trodde - eller håpet - i min studietid at studium, først og fremst av filosofi, skulle gi en erstatning for det livssyn som hadde gått i stykker for meg. Det endte med en skuffelse - og det måtte ende slik. Et vitenskapelig studium

kan gi store verdier, men et forpliktende livssyn - neppe. Hvorfor ikke? La meg nevne to grunner:

1) Vitenskapens resultater er ikke sikre nok, de er midlertidige, foreløpige, skiftende. De store systemers skjebne viser det - de danner nærmest en ruinpark.

2) Vitenskapelige teorier er ikke forpliktende nok, de griper ikke dypt nok, engasjerer ikke sterkt nok. En vitenskapelig formel er ikke noe jeg kan leve og satse alt på. Faktum er vel at i det øyeblikk jeg engasjerer meg i en verdi - den høyeste verdi jeg kjenner til - da er jeg på vei til et livssyn. En teori kaller på bevis. En verdi kaller på engasjement.

☆

Noen hver av oss har vel måttet stille oss det spørsmål: vil demokratiet kunne hevde seg i denne forvandlede verden - i vårt ekspertsamfunn? Hva er demokratiets forutsetninger? En grunnleggende forutsetning i alle fall denne tro: at vi alle har fått oss utlevert en samvittighet og et sunt folkevett som setter oss i stand til å treffe riktige avgjørelser om rett og galt - NB dersom kjennsgjerningene blir klart og redelig lagt frem for oss. Og her er det sakkyndigheten kommer inn i bildet, her har vi bruk for eksperter, de som vet mer enn vi. Ekspertene skal utrede; men det er vi alle som i siste omgang skal avgjøre. For Platon var en slik tanke en dårskap. «Den store masse kan ikke filosofere,» sa Platon. Den er ikke kvalifisert til å være med på å styre staten.

Men Platon var, med sitt intellektualistiske menneskesyn, blind for at den store masse, de som ikke kan filosofere, kan ha et vel så rikt utstyr av følelse, offervilje og idealitet som ekspertene ved det grønne bord. Og vi skal huske på: viten og ekspertise er i og for seg ambivalente - de kan brukes til godt eller til vondt. Teknikken gir oss kjøleskap eller atombomber; likesom psykologien kan brukes til å bygge opp en menneskesjel - eller anvendes til hjernevask! De grunnleggende avgjørelser i saker som vedkommer oss alle, må tas ikke bare av viten og ekspertise og intellekt, men av hele vår moralske bevissthet. Det kan være verd å minne om Abraham Lincolns ord - et sant program for demokratisk statsstyre: det gjelder «å gjøre det rette som Gud gir oss å se det rette - as God gives us to see the right».

Støtt
sjøredningssaken

TØNNEVOLD'S REDERI A.S

GRIMSTAD

JERN ENGROS

SVESTFOLD JERNLAGER

Tønsberg

NOPÁL
nines

ØIVIND LORENTZEN
OSLO

SVAKSTRØM
ER VÅR
STYRKE

Vår spesialitet:

Alt materiell for
avslutning av
svakstrømskabler

80 år som
spesialforretning i
svakstrømsbransjen

O. ØSTMO A.S

Rådhusgt. 3, Oslo 1

LEGEMIDDEL FRA

Novid
hurtig
lindring

ved hodepine
NOVID

tas oppløst i vann

Novid gir hurtig lindring ved hodepine, reumatisme, nervesmerter, tannpine, menstruasjonssmerter og forkjølelsesubehag. Novid i vann - er behagelig i bruk og skånsom selv for ømfintlige maver. Uten resept på apotek og medisinsalg. - Rør og foliepakning à 20 tabletter samt glass à 40 og 100 tabletter.

Novid - befriende lett å ta.

NYEGAARD & CO. AS-OSLO

... han spør etter

Mr. Lemon Lime,

verdens beste juice pulver ---

Forfriskende naturlig citrønpulver — lett å ha med på reisen

Dernings AB
Göteborgs Frihavn